

**Záměr
na vyhlášení zvláště chráněného území
a
ochranného pásma zvláště chráněného území**

**ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb.
o ochraně přírody a krajiny v platném znění
a § 10 vyhlášky č. 45/2018 Sb.**

**Přírodní památka
Trhovokamenické rybníky**

1 Název zvláště chráněného území:

Trhovokamenické rybníky

2 Návrh kategorie ochrany zvláště chráněného území:

přírodní památka – dále jen „PP“ (ve smyslu § 36 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění – dále jen „zákon“)

3 Předměty ochrany a jejich popis:

3.1 Souhrnná charakteristika předmětů ochrany:

Rybníční soustava s biotopy makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod a bahnitých substrátů, vegetace vysokých ostřic a rákosin; přirozené koryto řeky v zachovalé údolní nivě s biotopy vlhkých pcháčových luk a tužebníkových lad, střídavě vlhkých bezkolencových luk, psárkových luk, nevápnitých mechových slatinišť a údolních jasanovo-olšových luhů; s výskytem chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů.

3.2 Popis předmětů ochrany

A. ekosystémy

název ekosystému	Podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému
údolní jasanovo-olšové luhy (L2.2) a mokřadní vrby (K1)	40	Podmáčené a povodňované olšiny v nivě Chrudimky a Chobotovského potoka s typickým bylinným podrostem s výskytem oměje pestrého (<i>Aconitum variegatum</i>) a prvosenky vyšší (<i>Primula elatior</i>) a vrbové porosty v okrajích rybníků a podmáčených luk místy s výskytem vrby pětimužné (<i>Salix pentandra</i>).
makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod (V1F, V1G)	20	Vodní plocha Mlýnského rybníka a Velké Kamenice s výskytem leknínu bělostného (<i>Nymphaea candida</i>) a stulíku žlutého (<i>Nuphar lutea</i>) a na ně vázaným společenstvem bezobratlých s rákosníčkem nohatým (<i>Donacia crassipes</i>).

název ekosystému	Podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému
rákosiny eutrofních vod (M1.1) spolu s vegetací vysokých ostřic (M1.7) a mezotrofní vegetací bahnitých substrátů (M1.6)	20	Litorály rybníků, tůň a mrtvá ramena s břehovými porosty rákosin a ostřic svazů <i>Magno-Caricion elatae</i> a <i>Magno-Caricion gracilis</i> , místy s výskytem ďáblíku bahenního (<i>Calla palustris</i>), mochny bahenní (<i>Potentilla palustris</i>), ostřice nedošáchoru (<i>Carex pseudocyperus</i>), rdestu tupolistého (<i>Potamogeton obtusifolius</i>) a bublinatky jižní (<i>Utricularia australis</i>). Do vegetace vysokých ostřic přešla i část ladem ležících lučních porostů, kde dominují ostřice měchýřkatá (<i>Carex vesicaria</i>), třtina šedavá (<i>Calamagrostis canescens</i>) či chrastice rákosovitá (<i>Phalaris arundinacea</i>). Na litorály je vázán výskyt obojživelníků a vodních ptáků: husa velká (<i>Anser anser</i>), moták pochop (<i>Circus aeruginosus</i>), chřástal kropenatý (<i>Porzana porzana</i>), chřástal vodní (<i>Rallus aquaticus</i>), cvrčilka slavíková (<i>Locustella luscinioides</i>) ad. Dříve zde hnízdil i racek chechtavý (<i>Chroicocephalus ridibundus</i>), který se tu nyní objevuje pouze sporadicky. Významné je zde i společenstvo vodních bezobratlých s řadou ohrožených druhů. Z měkkýšů zařazených na Červeném seznamu je to např.: křepčík obroubený (<i>Cybister lateralimarginalis</i>), levatka říční (<i>Physa fontinalis</i>), lištovka lesklá (<i>Segmentina nitida</i>), kuželík tmavý (<i>Euconulus praticola</i>) nebo hrachovka prosná (<i>Pisidium milium</i>), z vážek je nejvýznamnější výskyt vážky jasnoskvrnné (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>).
Aluviální psárkové louky (T1.4), vlhké pcháčové louky (T1.5), vlhká tužebníková lada (T1.6) a střídavě vlhké bezkolencové louky (T1.9) s fragmenty nevápnitých mechových slatinišť (R2.2)	10	Druhově bohatá mozaika lučních společenstev. Část travních porostů je pravidelně kosena, zčásti se jedná o porosty degradované dlouhodobou absencí péče. V zachovalých sečených porostech jsou dominantní medyněk vlnatý (<i>Holcus lanatus</i>), psárka luční (<i>Alopecurus pratensis</i>) krvavec toten (<i>Sanguisorba officinalis</i>), metlice trsnatá (<i>Deschampsia cespitosa</i>), skřipina lesní (<i>Scirpus sylvaticus</i>), kostřava červená (<i>Festuca rubra</i>), čertkus luční (<i>Succisa pratensis</i>), atd. Ve sníženinách zvyšujících biotopovou mozaiku dominují ostřice – ostřice obecná (<i>Carex nigra</i>), o. šedavá (<i>C. canescens</i>), o. liščí (<i>C. vulpina</i>), o. měchýřkatá (<i>C. vesicaria</i>). Nekosené části vlhkých pcháčových luk a vlhkých tužebníkových lad jsou v různém stupni degradace. Místy naprosto dominují kopřiva dvoudomá (<i>Urtica dioica</i>), svízel přítula (<i>Galium aparine</i>) a chrastice rákosovitá (<i>Phalaris arundinacea</i>), zachovalejší části s dominancí tužebníku jilmového (<i>Filipendula ulmaria</i>), vrbiny obecné (<i>Lysimachia vulgaris</i>) atd. Ojediněle zbytky vegetace svazu <i>Caricion canescenti-nigrae</i> se zastoupením suchopýru úzkolistého (<i>Eriophorum angustifolium</i>) a vrbivky bahenní (<i>Epilobium palustre</i>).

název ekosystému	Podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému
vodní toky s přírodě blízkým charakterem koryta (V4B)	5	Chobotovský potok a řeka Chrudimka včetně jejich ichtyofauny a společenstva bezobratlých, s významným výskytem sekavce podunajského (<i>Cobitis elongatoides</i>) ve slepém ramenu Chrudimky, mihule potoční (<i>Lampetra planeri</i>) v Chobotovském potoce a vranky obecné (<i>Cottus gobio</i>) v Chrudimce.

B. druhy

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu
leknín bělostný (<i>Nymphaea candida</i>)	dvě prosperující populace	§2, EN	mezotrofní vody rybníků Velká Kamenice a Mlýnský
děblík bahenní (<i>Calla palustris</i>)	hojně na dvou místech	§3, NT	mokřadní vrbiny a olšiny s tůňmi u Velké Kamenice a pod rybníkem Mlýnský
sekavec podunajský (<i>Cobitis elongatoides</i>)	desítky jedinců	EN	koryto původního toku Chrudimky
jeřáb popelavý (<i>Grus grus</i>)	1-2 páry	§1, CR	akvatické litorály rybníků, sběr potravy na loukách
chřástal vodní (<i>Rallus aquaticus</i>)	10-15 párů	§2, VU	akvatické litorály rybníků

* stupně ohrožení

vyhláška č. 395/1992 Sb.

§1 kriticky ohrožený

§2 silně ohrožený

§3 ohrožený

Grulich, Chobot: Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny., 2017

CR kriticky ohrožený

EN ohrožený

NT téměř ohrožený

Chobot, Němec: Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci., 2017

EN ohrožený

VU zranitelný

C. útvary neživé přírody

útvár	geologická charakteristika	popis útvaru
meandrující tok Chrudimky se slepými rameny a tůňmi	údolní niva vytvořená v granodioritech železnohorského plutonu překrytých deluviofluviálními kvartérními písčitohlinitými sedimenty	Údolní niva se systémem meandrů horního toku Chrudimky, se slepými rameny a tůňmi tvořící význačný krajinný fenomén.

4 Cíl ochrany:

Zachování vodních a břehových přírodních společenstev rybníků a vodních toků s výskytem chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů formou omezení či pozastavení vývojových procesů v ekosystémech, které vedle přírody významně formoval svou činností i člověk tak, aby bylo zachováno vývojové stádium ekosystému potřebné pro udržení dobrého stavu předmětu ochrany chráněného území. Zlepšení druhové a prostorové struktury lesních porostů prostřednictvím výchovných a obnovních zásahů, zachování současného rozsahu bezlesých ploch a pozvolných porostních okrajů. Zachování přirozeného vývoje údolní nivy Chrudimky, včetně korytotvorných procesů a splaveninového režimu s ohledem na bezpečnost a ochranu majetku.

5 Základní ochranné podmínky:

Základní ochranné podmínky přírodních památek jsou stanoveny v § 36 odst. 2 zákona.

6 Návrh bližších ochranných podmínek přírodní památky:

V souladu s ustanovením § 36 odst. 1 zákona se navrhuje, aby na území nově navržené přírodní památky bylo možno jen se souhlasem orgánu ochrany přírody provádět tyto činnosti a zásahy:

- a) přikrmovat zvěř a umisťovat myslivecká zařízení s výjimkou jednoduchých posedů,
- b) provádět těžební a výchovné zásahy na lesních pozemcích v období od 1. 4. do 31. 7.,
- c) provádět letnění nebo zimování rybníků,
- d) zasahovat do litorálních porostů, provádět úpravy dna a břehů včetně odbahňování,
- e) schvalovat zarybňovací plány,
- f) vyznačovat nové cyklistické a turistické trasy,
- g) pořádat hromadné sportovní, turistické a jiné akce.

7 Vymezení ochranného pásma:

K zabezpečení zvláště chráněného území před rušivými vlivy je v souladu s § 37 odst. 1 zákona navrhováno vyhlásit ochranné pásmo, a to v podobě polygonu přiléhajícího ze severu k území PP.

8 Územně správní zařazení území:

- kraj: Pardubický
- okres: Chrudim
- obec s rozšířenou působností: Hlinsko
- obec s pověřeným obecním úřadem: Hlinsko
- obec: Trhová Kamenice
- katastrální území: Trhová Kamenice

9 Parcelní vymezení pozemků dotčených návrhem přírodní památky a ochranného pásma přírodní památky:

9.1 Přírodní památka

Katastrální území: 768 120, Trhová Kamenice

Číslo parcely podle KN	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
3022	ostatní plocha	jiná plocha	60001	67 045	67 045
3034	ostatní plocha	jiná plocha	60001	1 208	1 208
3035	trvalý travní porost		60001	12 457	12 457
3037	trvalý travní porost		60001	6 391	6 391
3051	ostatní plocha	jiná plocha	60001	1 496	1 496
3053	ostatní plocha	jiná plocha	60001	162	162
3075	ostatní plocha	zeleň	60001	2 223	2 223
3470	ostatní plocha	jiná plocha	60001	586	586
3471	ostatní plocha	jiná plocha	60001	1 342	1 342
3472	ostatní plocha	jiná plocha	60001	2 436	2 436
3476	trvalý travní porost		60001	2 342	2 342
3552	trvalý travní porost		60001	3 389	3 389
3958	ostatní plocha	ostatní komunikace	60001	3 123	3 123
3964	vodní plocha	rybník	60001	174 325	174 325
3967	vodní plocha	zamokřená plocha	60001	258	258
3968	vodní plocha	zamokřená plocha	60001	247	247
3969	vodní plocha	zamokřená plocha	60001	3 087	3 087
3974	vodní plocha	rybník	60001	34 458	34 458
3059	trvalý travní porost		10002	1 683	1 683
3339	ostatní plocha	jiná plocha	10002	4 260	4 260
3016	orná půda		10001	924	924
3023	ostatní plocha	zeleň	10001	2 065	2 065
3039	trvalý travní porost		10001	1 732	1 732
3057	trvalý travní porost		10001	2 277	2 277
3062	trvalý travní porost		10001	1 710	1 710
3066	trvalý travní porost		10001	4 663	4 663
3473	lesní pozemek		10001	558	558
3981	ostatní plocha	ostatní komunikace	10001	2 569	121
3330	orná půda		1300	17 604	789
3060	trvalý travní porost		1291	3 385	3 385
3073	trvalý travní porost		1273	6 962	6 962
3313	trvalý travní porost		1207	944	944
3314	ostatní plocha	jiná plocha	1207	1 269	1 269
3315	trvalý travní porost		1207	1 727	1 727
3474	trvalý travní porost		1127	1 700	1 700
3021	trvalý travní porost		1123	7 582	7 582
3343	lesní pozemek		1123	7 302	7 302
3405	lesní pozemek		1123	200	200
3334	lesní pozemek		1092	1 749	1 749

Číslo parcely podle KN	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
3088	lesní pozemek		1089	1 960	1 960
3360	orná půda		1089	9 261	2 896
3335	ostatní plocha	neplodná půda	1067	11 986	11 986
3340	trvalý travní porost		1067	7 075	7 075
3344	orná půda		1066	20 341	5 839
3361	orná půda		1066	1 489	1 489
3365	orná půda		1066	1 051	1 051
3065	lesní pozemek		955	7 513	7 513
3085	lesní pozemek		949	8 673	8 673
3036	lesní pozemek		941	22 531	22 531
3064	lesní pozemek		941	21 802	21 802
3076	lesní pozemek		941	4 963	4 963
3084	lesní pozemek		941	6 901	6 901
3087	ostatní plocha	jiná plocha	941	204	204
3963	vodní plocha	koryto vodního toku přírozené nebo upravené	941	543	543
3966	vodní plocha	koryto vodního toku přírozené nebo upravené	941	2 749	2 749
3404	ostatní plocha	jiná plocha	878	668	668
3971	vodní plocha	koryto vodního toku přírozené nebo upravené	878	35 154	35 154
3973	vodní plocha	koryto vodního toku přírozené nebo upravené	878	245	245
3020	orná půda		501	11 857	11 857
3038	trvalý travní porost		501	8 425	8 425
3054	trvalý travní porost		501	3 307	3 307
3061	trvalý travní porost		501	3 451	3 451
3362	ostatní plocha	jiná plocha	501	3 852	3 852
3086	lesní pozemek		459	2 925	2 925
3346	lesní pozemek		327	4 210	4 210
3475	lesní pozemek		327	2 083	2 083
3055	orná půda		240	2 125	2 125
3056	trvalý travní porost		202	6 653	6 653
3322	trvalý travní porost		202	4 989	4 989
3326	ostatní plocha	neplodná půda	202	3 115	3 115
3052	lesní pozemek		179	7 629	7 629
3074	lesní pozemek		179	5 809	5 809
Celkem					584 847

* pozn.: výměra parcel v ZCHÚ je určena v GIS s přesností na celé metry, celková výměra určená s GIS se proto mírně liší od součtu výměr jednotlivých parcel v ZCHÚ (584 849 m²)

** parcely označené tučně leží v ZCHÚ jen zčásti

9.2 Ochranné pásmo přírodní památky

Katastrální území: 768 120, Trhová Kamenice

Číslo parcely podle KN	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v OP (m ²)
3050	trvalý travní porost		60001	2 209	2 209
3018	ostatní plocha	jiná plocha	10002	2 609	2 609
3015	orná půda		10001	425	425
3017	orná půda		10001	834	285
3965	ostatní plocha	ostatní komunikace	10001	404	404
3028	orná půda		1254	5 839	5 839
3043	orná půda		1141	2 937	2 937
3041	orná půda		1129	1 813	1 813
3011	trvalý travní porost		1123	19 134	19 134
3014	orná půda		1089	13 860	13 860
3032	trvalý travní porost		1089	1 058	1 058
3033	lesní pozemek		941	507	507
3019	trvalý travní porost		835	22 026	22 026
3027	orná půda		327	2 717	2 717
3029	lesní pozemek		327	20 529	20 529
3030	trvalý travní porost		327	104	104
3042	trvalý travní porost		327	5 594	5 594
3044	trvalý travní porost		327	3 205	3 205
3045	ostatní plocha	nepłodná půda	327	1 671	1 671
3046	trvalý travní porost		327	3 439	3 439
3047	trvalý travní porost		327	1 695	1 695
3048	ostatní plocha	jiná plocha	327	551	551
3040	orná půda		289	6 658	6 658
st. 329	zastavěná plocha a nádvoří		96	110	110
3031	trvalý travní porost		85	2 239	2 239
st. 362	zastavěná plocha a nádvoří		85	97	97
3049	trvalý travní porost		16	2 388	2 388
Celkem					124 102

* pozn.: výměra parcel v OP je určena v GIS s přesností na celé metry, celková výměra určená s GIS se proto mírně liší od součtu výměr jednotlivých parcel v OP (124 103 m²)

** parcely označené tučně leží v OP jen zčásti

10 Předpokládaná výměra zvláště chráněného území:

- Přírodní památka: 58,484 7 ha
- Ochranné pásmo: 12,410 2 ha

* pozn.: výměra byla stanovena v GIS

11 Odůvodnění návrhu:

11.1 Historie ochrany území:

Navrhovaná přírodní památka se nachází na území dvou na sebe navazujících stávajících přírodních památek. PP Mlýnský rybník a rybník Rohlík byla zřízena výnosem Ministerstva školství, věd a umění č. 101.107/51-IV/5 ze dne 13. 9. 1951. Po zřízení CHKO Žďárské vrchy bylo území nově vyhlášeno nařízením Správy CHKO Žďárské vrchy č. 3/2009 ze dne 31. 8. 2009. PP Zadní rybník byla zřízena vyhláškou č. 39 ONV Chrudim ze dne 21. 11. 1990.

Území obou památek bylo okrajově zpřístupněno trasou naučné vlastivědné stezky Krajem Chrudimky a bylo zahrnuto do nadregionálního biocentra územního systému ekologické stability č. 60 Polom. Správou CHKO Žďárské vrchy bylo zajišťováno značení a ochrana území, aktualizace inventarizačních průzkumů a zpracování plánů péče.

11.2 Hlavní důvody zpracování návrhu na vyhlášení PP:

Při komplexních pozemkových úpravách došlo k výrazným posunům parcelních hranic, zejména podél koryta řeky Chrudimky. Nově vyhlášená památka respektuje upravené parcelní hranice, slučuje dvě stávající přírodní památky s obdobnými předměty ochrany a její rozsah lépe odpovídá výskytu předmětů ochrany. Bližší ochranné podmínky jsou definovány s ohledem na zefektivnění péče o předměty ochrany.

11.3 K názvu zvláště chráněného území

Název ZCHÚ "Trhovokamenické rybníky" je praktickým zjednodušením stávajících názvů ZCHÚ na předmětné lokalitě odkazujícím na blízkost městyse Trhová Kamenice.

11.4 Ke kategorii ochrany zvláště chráněného území

Trhovokamenické rybníky jsou územím, na jehož formování se výrazně podílel člověk, a u něhož je zachování předmětů ochrany podmíněno přiměřeným hospodářským využíváním či řízeným managementem. Z tohoto důvodu je území zařazeno do kategorie přírodní památka. Stávající kategorie ochrany na lokalitě tak bude zachována.

11.5 K předmětům ochrany:

Předměty ochrany jsou vymezeny tak, aby obsáhly přírodní hodnoty území nově navržené přírodní památky v celém jejím rozsahu.

11.6 K cílům ochrany:

Cíle ochrany jsou formulovány v souladu s ustanovením § 36 odst. 2.

11.7 K návrhu bližších ochranných podmínek:

Bližší ochranné podmínky přírodní památky jsou navrženy v souladu s ustanovením § 44 odst. 3 zákona a jsou nastaveny tak, aby umožnily orgánu ochrany přírody usměrňovat činnosti, které nejsou zcela ošetřeny základními ochrannými podmínkami přírodní památky nebo chráněné krajinné oblasti a mohly by vést k nežádoucím změnám dochovaného stavu přírodního prostředí.

11.8 K jednotlivým bližším ochranným podmínkám na území přírodní památky:

ad a) přikrmovat zvěř a umisťovat myslivecká zařízení s výjimkou jednoduchých posedů

Zvyšování obsahu dusíku a fosforu v půdě následkem přikrmování a zvýšeného pohybu zvěře lokálně zhoršuje podmínky pro společenstva předmětu ochrany. Krmeliště a vnadiště mohou být také zdrojem výskytu plevelů a jiných nepůvodních druhů.

ad b) provádět těžební a výchovné zásahy na lesních pozemcích v období od 1. 4. do 31. 7.

Přírodní památka je významným hnízdištěm řady druhů ptáků, včetně druhů zvláště chráněných, ohrožených a druhů, které jsou předmětem ochrany PP. Těžební a výchovné zásahy, které nejsou legislativně nijak časově omezeny, jsou významnou rušivou činností a hnízdní možnosti některých druhů ptactva limituje, proto je vhodné je provádět mimo stanovenou dobu.

ad c) provádět letnění nebo zimování rybníků

Dlouhodobé vypuštění rybníka je významným zásahem do rybníčních biotopů a vodního režimu na přilehlých pozemcích. Pokles hladiny podzemní vody, absence vodní hladiny či obnažení rybníčního dna může ohrozit společenstva a biotopy, která jsou předmětem ochrany.

ad d) zasahovat do litorálních porostů, provádět úpravy dna a břehů včetně odbahňování

Odbahňováním rybníků a při zásazích do jejich litorálního pásma mohou být negativně ovlivněny zvláště chráněné a ohrožené druhy a druhy a ekosystémy, které jsou předmětem ochrany PP.

ad e) schvalovat zarybňovací plány

Zarybňovací plány zásadním způsobem ovlivňují druhové složení říčních ekosystémů a nevhodná rybí obsádka může vést k poškození předmětů ochrany PP.

ad f) vyznačovat nové cyklistické a turistické trasy

Nevhodným vedením cyklistických a turistických tras může docházet k nežádoucí koncentraci turistického ruchu a rušení hnízdičního ptactva, včetně druhů, které jsou předmětem ochrany.

ad g) pořádat hromadné sportovní, turistické a jiné akce

Lokality výskytu některých společenstev tvořících předmět ochrany přírodní památky mohou být intenzivním pohybem osob při hromadné sportovní, turistické a jiné veřejné akci vážně poškozeny nebo zcela zničeny.

11.9 K vymezení hranice zvláště chráněného území:

Navržená hranice přírodní památky respektuje hranice parcel. Pozemky p. č. 3330, 3344, 3360 a 3981 v k. ú. Trhová Kamenice v něm leží zčásti. Hranice kopíruje stávající lomové body parcel a pro vymezení PP bude vypracován záznam podrobného měření změn.

11.10K vymezení ochranného pásma:

Zároveň s návrhem vyhlášení PP je navrhováno vyhlášení ochranného pásma přírodní památky. Do ochranného pásma byly zahrnuty pozemky navazující na území vlastní PP, na nichž by realizace činností vázaných na souhlas orgánu ochrany přírody dle § 37 odst. 2 zákona mohla mít nepříznivý dopad na předmět ochrany PP.

Vyhlašované ochranné pásmo přírodní památky respektuje parcelní hranice, pozemek p. č. 3017 v k. ú. Trhová Kamenice v něm leží zčásti, hranice nicméně kopíruje stávající lomové body parcel. Pro vymezení OP tak bude vypracován záznam podrobného měření změn.

Přílohy:

- Orientační mapa PP Trhovokamenické rybníky
- Zákres hranice PP Trhovokamenické rybníky